

DTL VANDENKEERE

Hendrik van den Keere | DTL Studio

Hendrik van den Keere werd rond 1540 te Gent geboren. Hij is ook bekend onder de naam Henry du Tour, waaraan hijzelf de voorkeur gaf. Professor H.D.L. Vervliet beschrijft Van den Keere in *Sixteenth-century Printing Types of the Low Countries* (Amsterdam, 1968) als de beste stempelsnijder van de lage landen in de 16^e eeuw: 'hij is de schakel tussen de Franse school die in de 16^e eeuw domineerde en de Nederlanders die Europa een eeuw later aanvoerden'. Van den Keere sneed vanaf 1568 letters voor Christoffel Plantin (1514–1589). Vanaf 1570 tot aan zijn dood in 1580 was hij zelfs de exclusieve leverancier van lettertypen aan de vermaarde Antwerpse drukker.

François Guyot was een Franse stempelsnijder die in 1539 werd ingeschreven als inwoner van Antwerpen. Vanaf 1558 tot aan zijn dood in 1570 leverde hij letters aan Christoffel Plantin. Naar de lettertypen van Guyot was veel vraag en ze werden in grote delen van Europa en zelfs tot in Azië en Amerika gebruikt. Van den Keere heeft geen cursieven gesneden; voor de cursief van DTL VandenKeere heeft dan ook een ontwerp van Guyot model gestaan.

Voor de romein van DTL VandenKeere stond de Parangon Romein, die Van den Keere in 1575 sneed en die voor het eerst in 1576 door Plantin werd toegepast, model. 'This is one of the truly outstanding designs originating in the Low Countries', aldus professor Vervliet over de Parangon Romein in *Sixteenth-century Printing Types of the Low Countries*.

Met Parangon werd een grootte van 17 didot punten aangeduid. Plantin kocht de matrijzen en loden letters van de Parangon in 1575. Het is mogelijk dat Van den Keere het lettertype in opdracht van Plantin heeft gemaakt.

Voor de kleine corpsen van de digitale versie werden de x-hoogte, het gewicht, het contrast en de stelling van de Parangon Romein aangepast. De versie voor de corpsen tot 18 punt kreeg de aanduiding 'text' en de versie voor de grotere corpsen 'display'. De basis voor de digitale cursief vormde de Ascen-

donica Cursief (18 didot punten) van Guyot uit circa 1557. De cursief werd eerder geïnterpreteerd dan gekopieerd. Om een goede combinatie van de cursief met de romein mogelijk te maken, werden vorm, gewicht en contrast ervan aangepast. Voor de kapitalen bij de cursieven werden niet François Guyots ontwerpen gebruikt maar schuingezette en bijgewerkte varianten van de kapitalen van de Parangon Romein.

Voor de productie van DTL VandenKeere werden foto's gemaakt van kwalitatief erg goede drukken van de Parangon Romein. Deze werden afgedrukt op een kapitaal-hoogte van 10 centimeter. Daarna werden op trek- en krimpvrije transparante films werktekeningen in outline gemaakt. Deze werden vervolgens gemarkeerd en met de hand gedigitaliseerd in het Ikarus formaat.

Bij het starten van de productie werden eerst verschillende reeksen outlines vervaardigd om uit te zoeken op wat voor wijze de kraalranden moesten worden geïnterpreteerd. Deze door hoogdruk ontstane 'smetranden' zorgen voor verzachting van de contouren van de letters. Hoe kleiner de letters, des te groter de afrondingen. Daar staat tegenover dat deze afrondingen pas echt duidelijk zichtbaar worden bij uitvergroting. Wanneer de uitvergrotingen dienst doen als basismateriaal voor een revival, is het de vraag op welke wijze de afrondingen moeten worden verwerkt.

Bij DTL VandenKeere werd op basis van een gedegen studie van de door Van den Keere gemaakte grote corpsen en aan de hand van verschillende proef-tekeningen uiteindelijk besloten om hoeken niet af te ronden.

Voor de cursief van François Guyot werden oude drukken gefotografeerd en uitvergroot. Op basis hiervan werden tekeningen gemaakt met potlood, inkt en dekwit, waarbij de cursief werd aangepast aan de reeds gedigitaliseerde romein. Deze tekeningen werden met de hand gedigitaliseerd en bewerkt in Ikarus.

ABCDEFGHIJKL
 MNOPQRSTUVWXYZ
 XYZ&ŒÆÇØ
 ([{1234567890}])
 abcdefghijklmno
 pqrstuvwxyzœæ
 ‘fifß?!;:çøáàâãäå’
 éèêëñóòôöúùüÿ
 \$£¥¢§¶†®%#@
 1234567890

10/12 Nederland heeft in de ontwikkeling van drukletters altijd een grote rol gespeeld. Het zetten en drukken met losse loden letters was een Nederlandse uitvinding. Misschien dat Laurens Janszoon Coster (1405–1468) de uitvinder was ofwel een andere, onbekend gebleven, drukker. In de zeventiende eeuw was Nederland het typografisch centrum van de wereld. De bekendste Nederlandse stempelsnijder uit de gouden eeuw is Christoffel van Dijck, wiens ontwerpen door de be-

12/14 Nederland heeft in de ontwikkeling van drukletters altijd een grote rol gespeeld. Het zetten en drukken met losse loden letters was een Nederlandse uitvinding. Misschien dat Laurens Janszoon Coster (1405–1468) de uitvinder was ofwel een andere, onbekend gebleven, drukker. In de zeventiende eeuw was Nederland het typografisch centrum van de

Nederland heeft in de ontwikkeling van drukletters altijd een grote rol gespeeld. Het zetten en drukken met losse loden letters was een Nederlandse uitvinding. Misschien dat Laurens Janszoon Coster (1405–1468) de uitvinder was ofwel een andere, onbekend gebleven, drukker. In de zeventiende eeuw was Nederland het typografisch centrum van de wereld. De bekendste Nederlandse stempelsnijder uit de gouden eeuw is Christoffel van Dijck, wiens ontwerpen door de beroemde uitgeverij Elzevir in Leiden

8/10

REGULAR

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ
“&ÆÆÇØ”
([{ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 }])
abcdefghijklmnopqr
stuvwxyzœæfiflßçø
áàâãäåéèëñóòôöúùü
!?.,-\$£¥¢§¶†©%#@
1234567890

24/29

Nederland heeft in de ontwikkeling van drukletters altijd een grote rol gespeeld. Het zetten en drukken met losse loden letters was een Nederlandse uitvinding. Misschien dat Laurens Janszoon Coster (1405–1468) de uitvinder was ofwel een andere, onbekend gebleven, drukker. In de zeventiende eeuw was Nederland het typografisch centrum van de wereld. De bekendste

9/12

O Hamburgefonsti

14/18 Nederland heeft in de ontwikkeling van drukletters altijd een grote rol gespeeld. Het zetten en drukken met losse loden letters was een Nederlandse uitvinding. Misschien dat Laurens Janszoon Coster (1405–1468) de uitvinder was ofwel een andere, onbekend gebleven, drukker. In de zeventiende

18/20 Nederland heeft in de ontwikkeling van drukletters altijd een grote rol gespeeld. Het zetten en drukken met losse loden letters was een Nederlandse uitvinding. Misschien dat Laurens Janszoon Coster (1405–

A B C D E F G H I J K L
M N O P Q R S T U V W

X Y Z & Œ Æ Ç Ø

([{ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 }])

A B C D E F G H I J K L M N

O P Q R S T U V W X Y Z

“ ? ! ; : * / Œ Æ Ç Ø ”

Á À Â Ã Ä Å Æ É È Ê Ë Ì

Ó Ò Ô Ö Ù Ú Û Ü Ý

\$ £ ¥ ¢ § ¶ † ® % # @

10/12 NEDERLAND HEEFT IN DE ONTWIKKELING VAN DRUKLETTERS ALTIJD EEN GROTE ROL GESPEELD. HET ZETTEN EN DRUKKEN MET LOSSE LODEN LETTERS WAS EEN NEDERLANDSE UITVINDING. MISSCHIEN DAT LAURENS JANSZOOM COSTER (1405–1468) DE UITVINDER WAS OFWEL EEN ANDERE, ONBEKEND GEBLEVEN, DRUKKER. IN DE ZEVENTIENDE EEUW WAS NEDERLAND HET TYPOGRAFISCH CENTRUM VAN DE WERELD. DE BEKENDSTE NEDER-

12/14 NEDERLAND HEEFT IN DE ONTWIKKELING VAN DRUKLETTERS ALTIJD EEN GROTE ROL GESPEELD. HET ZETTEN EN DRUKKEN MET LOSSE LODEN LETTERS WAS EEN NEDERLANDSE UITVINDING. MISSCHIEN DAT LAURENS JANSZOOM COSTER (1405–1468) DE UITVINDER WAS OFWEL EEN ANDERE, ONBEKEND GEBLEVEN, DRUKKER. IN DE ZEVEN-

NEDERLAND HEEFT IN DE ONTWIKKELING VAN DRUKLETTERS ALTIJD EEN GROTE ROL GESPEELD. HET ZETTEN EN DRUKKEN MET LOSSE LODEN LETTERS WAS EEN NEDERLANDSE UITVINDING. MISSCHIEN DAT LAURENS JANSZOOM COSTER (1405–1468) DE UITVINDER WAS OFWEL EEN ANDERE, ONBEKEND GEBLEVEN, DRUKKER. IN DE ZEVENTIENDE EEUW WAS NEDERLAND HET TYPOGRAFISCH CENTRUM VAN DE WERELD. DE BEKENDSTE NEDERLANDSE STEMPELSNIJDER UIT DE GOU-

8/10

SMALLCAPS REGULAR

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ

&ŒÆÇØ

([{1234567890}])

ABCDEFGHIJKLMNOP

QRSTUVWXYZŒÆ

ÇØÁÀÂÃÄÅÉÈÊËÑ

ÓÒÔÖÚÛÜÿ

!?,-,\$£¥¢§¶†©%#@

24/29

NEDERLAND HEEFT IN DE ONTWIKKELING VAN DRUKLETTERS ALTIJD EEN GROTE ROL GESPEELD. HET ZETTEN EN DRUKKEN MET LOSSE LODEN LETTERS WAS EEN NEDERLANDSE UITVINDING. MISSCHIEN DAT LAURENS JANSZOOM COSTER (1405–1468) DE UITVINDER WAS OFWEL EEN ANDERE, ONBEKEND GEBLEVEN, DRUKKER. IN DE ZEVENTIENDE EEUW

9/12

O HAMBURGEFONS

14/18 NEDERLAND HEEFT IN DE ONTWIKKELING VAN DRUKLETTERS ALTIJD EEN GROTE ROL GESPEELD. HET ZETTEN EN DRUKKEN MET LOSSE LODEN LETTERS WAS EEN NEDERLANDSE UITVINDING. MISSCHIEN DAT LAURENS JANSZOOM COSTER (1405–1468) DE UITVINDER WAS OFWEL EEN ANDE-

18/20 NEDERLAND HEEFT IN DE ONTWIKKELING VAN DRUKLETTERS ALTIJD EEN GROTE ROL GESPEELD. HET ZETTEN EN DRUKKEN MET LOSSE LODEN LETTERS WAS EEN NEDERLANDSE UITVINDING.

ABCDEFGHIJKL
MNOPQRSTUVWXYZ
&ŒÆØ

([{1234567890}])

abcdefghijklmnop

qrstuvwxyzœæ

‘fiß?;!,:çøáàâãäå’

éèêëñóòôöúùüÿ

\$£¥¢§¶†®%#@

1234567890

CORPS 96

A B C D E F G
a b c d e f g h i j k

CORPS 84

H I J K L M N O
l m n o p q r s t u v

CORPS 72

P Q R S T U V W
w x y z & œ æ f f ß

A B C D E F G H I J K L
M N O P Q R S T U V W
X Y Z & Œ Æ Ø

([{ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 }])

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z

‘ ? ! ; : * / Œ Æ Ç Ø ’
Á À Â Ã Ä Å É È Ê Ë Ñ

Ó Ò Ô Ö Ú Û Ü Ý

\$ £ ¥ ¢ § ¶ † ® % # @

DISPLAY SMALLCAPS

CORPS 96

A B C D E F G

A B C D E F G H I

CORPS 84

H I J K L M N O

J K L M N O P Q R

CORPS 72

P Q R S T U V W

S T U V W X Y Z & Œ

ABCDEFGHIJKL
 MNOPQRSTUVWXYZ
 XYZ & Œ Æ Ç Ø
 ([{1234567890}])
 abcdefghijklmno
 pqrstuvwxyzæœ
 ‘fiß?;!,:çøáàâãäå’
 éèêëñóòôöúùüÿ
 \$£¥¢§¶†®%#@
 1234567890

DISPLAY REGULAR ITALIC

CORPS 96

A B C D E F G

a b c d e f g h i j k l m

CORPS 84

H I J K L M N O

n o p q r s t u v w x y z

CORPS 72

P Q R S T U V W

& æ æ f i f ß ¶ § † %

ABCDEF GHIJKL
MNOPQR STUVW
XYZ & Œ Æ Ç Ø
([{ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 }])
ABCDEFGHIJKLMN
OPQRSTU VWXYZ
“ ? ! ; : * / Œ Æ Ç Ø ”
Á À Â Ã Ä Å Æ É È Ê Ë Ì Í Î Ï Ñ
Ó Ô Õ Ö Ù Ú Û Ü Ý
\$ £ ¥ ¢ § ¶ † ® ¯ # @

DISPLAY SMALLCAPS REGULAR ITALIC

CORPS 96

A B C D E F G

A B C D E F G H I

CORPS 84

H I J K L M N O

J K L M N O P Q R S

CORPS 72

P Q R S T U V W

T U V W X Y Z & Œ Æ

ABCDEFGHIJKL
 MNOPQRSTUVWXYZ
 XYZ&ŒÆÇØ
 ([{1234567890}])
 abcdefghijklmno
 pqrstuvwxyzœæ
 ‘fiß?;!,:çøáàâãäå’
 éèêëñóòôöúùüÿ
 \$£¥¢§¶†®%#@
 1234567890

DISPLAY MEDIUM

CORPS 96

A B C D E F G
a b c d e f g h i j k

CORPS 84

H I J K L M N O
l m n o p q r s t u v

CORPS 72

P Q R S T U V W
w x y z & œ æ f i ß

ABCDEFGHIJKL
 MNOPQRSTUVWXYZ
 XYZ&ŒÆÇØ
 ([{1234567890}])
 abcdefghijklmno
 pqrstuvwxyzœæ
 ‘fiß?;!,:çøáàâãå’
 éèêëñóòôöúùüÿ
 \$£¥¢§¶†®%#@
 1234567890

DISPLAY BOLD

CORPS 96

A B C D E F
a b c d e f g h i j k

CORPS 84

G H I J K L M N
l m n o p q r s t u v

CORPS 72

O P Q R S T U V
w x y z & œ æ f i ß

A B C D E F G H I J K L
M N O P Q R S T U V W

X Y Z & Œ Æ Ç Ø

([{ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 }])

A B C D E F G H I J K L M N

O P Q R S T U V W X Y Z

“ ? ! ; : * / Œ Æ Ç Ø ”

Á À Â Ã Ä Å Æ É È Ê Ë Ñ

Ó Ò Ô Ö Ù Ú Û Ü Ý

\$ £ ¥ ¢ § ¶ † ® % # @

SMALLCAPS BOLD

CORPS 96

A B C D E F

A B C D E F G H

CORPS 84

G H I J K L M N

I J K L M N O P Q

CORPS 72

O P Q R S T U V

R S T U V W X Y Z &

